

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ПРЕДУЧИЛИЩНО И НАЧАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ“

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

НА СПЕЦИАЛНОСТ

НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА И ЧУЖД ЕЗИК (АНГЛИЙСКИ ЕЗИК)

Област на висше образование:
Професионално направление:
Образователно-квалификационна степен:
Професионална квалификация:

1. Педагогически науки
1.2. Педагогика
бакалавър
начален учител,
учител по чужд език в начална
училищна степен

Квалификационната характеристика на специалиста, завършил специалност „Начална училищна педагогика и чужд език“ в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, както и учебният план, осигуряващ неговата подготовка, са съобразени със Закона за висше образование/ ДВ. бр.112 от 27 Декември 1995 г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 29 Март 2024 г., Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ /ДВ бр. 76 от 06.08.2002, изм. ДВ бр. 79 от 05.09.2003/, с Наредбата за държавните изисквания за придобиване на проф. квалификация „Учител“/ДВ, бр.89/11.11.2016 г.; изм. и доп. ДВ. бр.10 от 5 февруари 2021 г., Националната класификация на професиите и длъжностите 2011, утвърдена със Заповед № РД 01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика и Наредба № 15 за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти /ДВ. бр.61 от

Квалификационна характеристика на специалност Начална училищна педагогика и чужд език (Английски език)	Издание 1	Редакция 1	10.03.2025 г.	стр. 1 от 7

02.08.2019 г., в сила от 22.08.2019 г., изм. и доп. ДВ. бр. 101 от 27.11.2020 г./, изм. и доп. ДВ. бр.80 от 24.09.2021 г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 05.07.2022 г., изм. ДВ. бр.67 от 9 август 2024 г. за изискванията за заемане на длъжността „учител”, съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност както и с Правилник за структурата и организацията на процеса на обучение в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

I. ЦЕЛИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Бакалавърската програма „Начална училищна педагогика и чужд език” има за цел подготовката на специалисти, чиито образователни и квалификационни характеристики, позволяват успешно осъществяване на обучението, възпитанието, развитието и социализацията на учениците в началния етап на основната образователна степен за постигане на изискванията на Държавните образователни стандарти. Специалността „Начална училищна педагогика и чужд език” има за цел да подготви педагози в началното образование с възможност за пълноценна изява и реализация като: начални учители и учители по чужд език в началното училище, преподаватели в езикови школи, центрове за работа с деца. Това определя насочеността на обучението на студентите в ОКС „бакалавър” към:

- Получаване на задълбочена фундаментална и специална подготовка в сферата на началната педагогика, психологията и съответния чужд език;
- Получаване на академична общообразователна, чуждоезикова, психолого-педагогическа, социолингвистична и психолингвистична подготовка, овладяване основите на изкуствата (музика, изобразително, театрално и приложно изкуство);
- Усвояване на комуникативно-експресивни и практически умения за учебна, възпитателна и езикова реализация;
- Проявяване на професионална компетентност за успешно прилагане на придобитите теоретични знания от областта на методиката в следните направления: български език, чужд език, математика, природо-научното направление, изобразително изкуство, музика, двигателна дейност и технологии.

Обучението и квалифицираната подготовка на завършилите специалност Предучилищна педагогика се постига в рамките на общотеоретичната, специализиращата и практическата подготовка чрез задължителните, избираемите, факултативните дисциплини и практическо обучение по време на следването.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

1. Компетентности на завършилите студенти образователно-квалификационна степен „бакалавър”

Обучението на бъдещия начален учител и учител по чужд език в начална образователна степен е насочено към формиране на интелектуално-познавателна, мотивационно-ценностна, педагого-комуникативна и действено-практическа компетентност. Обучението осигурява придобиването на компетентности, необходими

<i>Квалификационна характеристика на специалност Начална училищна педагогика и чужд език</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 1</i>	<i>10.03.2025 г.</i>	<i>стр. 2 от 7</i>

за упражняване на учителската професия, обособени в следните групи:

1. Преподаване – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на дидактиката, методиката на обучението по преподаваните в началния етап на основното образование учебни предмети, методика на обучението по чужд език, прилагането на ИКТ в обучението и включват необходимите за началния учител знания, умения и отношения за организиране на процеса на обучение, осъществяване на преподаването и подпомагане на ученето, и постигането на успешни резултати в овладяването на учебното съдържание.;

2. Взаимоотношения с учениците – компетентности, свързани с професионално-педагогическата и професионално-психологическата подготовка на началния учител по учебни дисциплини, в които се овладяват знания, развиват се умения и отношения, насочени към ефективно взаимодействие с учениците в началния етап на основното образование, като в основата на компетентността е подготовката за ефективно общуване с учениците както в процеса на преподаване на учебното съдържание, така и в ситуации, свързани с личностното им развитие и междуличностните взаимоотношения в ученическата общност, в контекста на индивидуалния и диференцирания подход;

3. Взаимоотношения с другите педагогически специалисти – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител по учебни дисциплини, насочени към постигане на ефективност във взаимоотношенията му с учители и други педагогически специалисти за постигане както целите на обучението, така и цели, свързани с личностното развитие на учениците; подготовка в областта на планирането, организирането и осъществяването на съвместни дейности с други учители и педагогически специалисти, в т.ч. екипно взаимодействие, както и обсъждане и вземане на решения при възникнали проблемни ситуации в класната стая или в други пространства на територията на училището или извън него;

4. Лидерство – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител по учебни дисциплини, в които се усвояват знания, развиват се умения и отношения за ролята на учителя като лидер в класната стая в активно сътрудничество с учениците, който планира и се стреми към реализация на развиващи цели и високи очаквания по отношение на техните учебни постижения, така че началният учител да мотивира учениците да участват активно в образователни дейности, насочени към личностно развитие, да стимулира иновативност и креативност в рамките на педагогическото взаимодействие в класната стая и извън нея, ефективно да подготвя учениците за многобройните предизвикателства, пред които предстои да се изправят в живота си;

5. Работа с родителите и семейната общност – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на учебни дисциплини, насочени към усвояване на знания, развитие на умения и отношения за ефективно взаимодействие с родителите и други представители на семейната общност;

6. Възпитателна работа – компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на теорията и методиката на възпитанието, насочени към усвояването на знания, развитието на умения и отношения за подпомагане на процеса на личностно развитие на учениците в началния етап на основното образование като индивидуалности и членове на обществото.

7. Работа в мултикултурна и приобщаваща училищна среда – компетентностите,

<i>Квалификационна характеристика на специалност Начална училищна педагогика и чужд език</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 1</i>	<i>10.03.2025 г.</i>	<i>стр. 3 от 7</i>

свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на приобщаващото, интеркултурното и гражданското образование.

2. Област и обхват на знанията

Завършилите ОКС „бакалавър”, специалност Начална училищна педагогика и чужд език трябва да притежават интегративни и интердисциплинарни знания, свързани с:

- научните области, на които съответстват учебните предмети, по които се преподава в началния етап на основното образование;
- процесите, свързани с огромяването и формирането на другите основни учебни умения, начините на учене в процеса на обучението и дидактическите възможности за съобразяване с тях;
- методите, средствата, технологиите, стратегиите, чрез които ефективно да бъде усвоявано учебното съдържание;
- подходите, методите, стратегиите за осъществяване на междупредметни връзки и интегралност в процеса на обучението; за прилагане на споделено преподаване с други учители в рамките на един учебен час;
- адаптирането на подходите, диференциация и индивидуализация в процеса на обучението;
- структурата и спецификата на организиране и провеждане на целодневна организация на учебния ден;
- формите и методите за обективно и справедливо оценяване, обработка и анализ на резултатите от извършения контрол съгл. Наредба № 11/01.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците;
- средствата и стратегиите за прилагане на информационните и комуникационните технологии в процеса на обучение в електронна среда, за развитие на дигитални, медийни и езикови компетентности;

3. Област и обхват на уменията

- мотивиране на учениците в началния етап за овладяване на основните учебни умения, отговорно и съзнателно отношение към ученето, провокиране на интереса и любопитството им към изучаваното както в процеса на обучение, така и самостоятелно;
- прилагане на разнообразие от класически и иновационни методи, средства, стратегии, технологии за реализиране на междупредметни връзки и интегралност в обучението, чрез които да се постига оптимална ефективност в процеса на обучение;
- организиране на дейности, свързани с овладяване на основните учебни умения, ученето и развитието на личността, в рамките на целодневната организация на учебния ден;
- прилагане на адекватни подходи, форми и методи на оценяване на постиженията на учениците;
- оказване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците чрез пълноценно включване в образователната и социалната среда;
- сътрудничество и взаимодействие във възпитателно-образователния процес с учениците и всички заинтересовани страни;
- интегриране на дигиталните технологии във възпитателно-образователния процес;

<i>Квалификационна характеристика на специалност Начална училищна педагогика и чужд език</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 1</i>	<i>10.03.2025 г.</i>	<i>стр. 4 от 7</i>

- установяване и проследяване на напредъка за придобиване на ключови компетентности посредством мониторинг и анализ на образователните резултати и формираните компетентности;

- създаване, водене и съхраняване на задължителната учебна документация;
- управление на класа и организиране на подходяща работна учебна атмосфера;
- спазване на етичните и правните норми във взаимоотношенията с учениците както в пряко, така и в опосредствано междуличностно взаимоотношение; поддържане на конструктивни професионални взаимоотношения в общуването с другите педагогически специалисти, родителите и представители на семейната общност, други институции и организации.

4. Област и обхват на компетентностите:

Лични компетенции/качества:

- Професионална мотивираност и отношение към бъдещата професия и реализация;
- Изградено умение за самостоятелно учене, по-нататъшно самообучение и професионално усъвършенстване;
- Развити аналитично мислене, критична оценъчност, бърза ориентация, съобразителност, находчивост, предвидливост, решителност;
- Формирана култура на общуване при спазване на общочовешките ценности и етичния кодекс за работа с ученици и етичния кодекс на образователната общност
- Изградена култура за работа в екип и спазване на професионална етика;
- Ерудираност (обща и специална култура), индивидуална интелигентност, социална интелигентност, емоционална интелигентност, психична устойчивост;
- Креативност, иновативност, изобретателност, инициативност;
- Организираност, самодисциплинираност, критичност, адаптивност, мобилност.

Социални и граждански компетентности:

- Поддържане на професионални взаимоотношения, изградени на основа на общи интереси за работа в екип и професионални мрежи;
- Партньорство с педагогическите специалисти, създаване и поддържане на конструктивни професионални взаимоотношения, методическа и организационна подкрепа;
- Взаимодействие с други педагогически специалисти за осигуряване на равни образователни възможности при интеграцията на учениците;
- Приобщаване на родителите за постигането на образователните цели;
- Организиране и провеждане на родителски срещи, дейности и мероприятия;
- Изпълнение на съвместни инициативи и проекти на институцията с обществения съвет, родителски клуб/актив, настоятелство и други партньорски организации.

Професионални компетентности:

- Създаване на педагогически условия за възпитание и обучение ;

Квалификационна характеристика на специалност Начална училищна педагогика и чужд език	Издание 1	Редакция 1	10.03.2025 г.	стр. 5 от 7

- Прилагане на знанията и уменията от областта на методиките на обучение в начална училищна степен и чужд език в процеса на образование и възпитание;
- Планиране, организиране, провеждане и контролиране на педагогическия процес;
- Прилагане на творчески подход при реализиране на учебните програми по съответните учебни предмети;
- Познаване на държавните образователни стандарти и учебните програми по преподаваните учебни предмети и умения за дефиниране на ясни образователни цели и избор на подходи и техники за учене и мотивиране на учениците;
- Използване на актуални методи и форми на обучение, чрез които се поддържа оптимална активност и самостоятелност у учениците
- Реализиране на съвременни образователни програми и прилагане на съвременни технологии в образователния процес в различни социокултурни условия;
- Реализиране на личностно-ориентиран подход в работата;
- Планиране и организиране на различни форми на взаимодействие със семейството, социалните партньори и неправителствените организации;
- Интегриране на знания и умения в практически опит; адекватно адаптиране на професионалната компетентност към изменящите се условия на труд;
- Демонстриране на мотивационно-ценностна ориентация, адекватна на конкретната социална среда и съобразена със спецификата на регионалната мултикултурна и мултиетническа ситуация;
- Прилагане на познания и компетенции от различни зони на обществения живот в работата с ученици и при работа в екип;
- Ефективно взаимодействие с родителите и представителите на семейната общност при отчитане на спецификата и разнообразието от семейни модели;
- Притежаване на диагностична компетентност за оценяване на ефективността на общообразователната подготовка и обучението по чужд език; разработване и прилагане на ефективен инструментариум за проверка и оценка (диагностика) на постигнатите резултати на учениците;

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите специалността „Предучилищна педагогика”, ОКС „бакалавър” получават педагогическа подготовка за работа в детски и социално-педагогически учебни заведения. Могат да извършват образователни, възпитателни, консултативни, организационни и управленски дейности, да бъдат назначавани и да работят на следните длъжности (съобразно Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България 2011):

1. Начален учител – 23415002;
2. Учител по чужд език в началния етап на основната образователна степен – 23415006
3. Учител-възпитател в началното училище – 23596008
4. Възпитател в извънучилищни институции за деца – 23596008
5. Преподавател по чужд език в извънкласни и извънучилищни дейности/занимания по интереси – 23535001

<i>Квалификационна характеристика на специалност Начална училищна педагогика и чужд език</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 1</i>	<i>10.03.2025 г.</i>	<i>стр. 6 от 7</i>

6. Преподавател по чужд език в обслужващи звена в системата на народната Просвета – 23535004
7. Консултант-експерт в институции, работещи с децата в начална училищна възраст – 26356019
9. Специалист в детски отдел и институция за масова и художествена комуникация – 24246002
10. Образователен медиатор – 53123004
11. Преподавател в детски школи и центрове за работа с деца

IV. ИЗИСКАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОКС „БАКАЛАВЪР” ПО СПЕЦИАЛНОСТ „НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА И ЧУЖД ЕЗИК (АНГЛИЙСКИ ЕЗИК) ”

Бакалавърската степен се придобива след четири годишен курс /8 семестъра и 240 кредита/ в редовна форма на обучение, съгласно приложения Учебен план.

Дипломирането се осъществява в два варианта:

Първи вариант:

1. Държавен практико-приложен изпит по начална училищна педагогика и чужд език (английски език) – 10 кредита;
2. Двухкомпонентен държавен изпит (писмен по педагогика и психология, устен по изучаваните методики) – 10 кредита.

Втори вариант:

1. Държавен практико-приложен изпит по начална училищна педагогика и чужд език (английски език) – 10 кредита;
2. Защита на дипломна работа – 10 кредита.

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

1. Да продължи образованието си в образователно-квалификационна степен
2. „магистър” и „доктор”.
3. Да получи второ висше образование.
4. Да участва в различни форми на продължаващо обучение през целия си живот.

<i>Квалификационна характеристика на специалност Начална училищна педагогика и чужд език (Английски език)</i>	<i>Издание 1</i>	<i>Редакция 1</i>	<i>10.03.2025 г.</i>	<i>стр. 7 от 7</i>